

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра журналістики**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан філологічного
факультету

Юрій БІДЗІЛЯ
« 16 » вересня 2022 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СУЧАСНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ЛІНГВІСТИЦІ**

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	035. Філологія
Предметна спеціальність (Спеціалізація)	035.038 Слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша-чеська
Освітня програма	Чеська мова та література
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова навчання	українська

Ужгород – 2022

Робоча програма навчальної дисципліни «Сучасні інформаційні технології в лінгвістиці» для здобувачів вищої освіти галузі знань 03 Гуманітарні науки спеціальності 035. Філологія предметної спеціальності (спеціалізації) 035.038. Слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша-чеська освітньої програми «Чеська мова та література».

Розробники: **Путрашик В.І.**, старший викладач кафедри журналістики;
Шаркань В.В., кандидат філологічних наук, доцент кафедри журналістики.

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри *журналістики*

протокол № 11 від 12.07 2022 р.

Завідувач кафедри Євген СОЛОМІН

Схвалено науково-методичною комісією філологічного факультету

протокол № 1 від 16 вересня 2022 р.

Голова науково-методичної комісії Василь ШАРКАНЬ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом
	Денна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 3,5	Рік підготовки:
Загальна кількість годин – 105	4
Кількість модулів – 2	Семестр:
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 4	8
	Лекції:
	26
	Практичні (семінарські):
	26
Вид підсумкового контролю: залік	Лабораторні:
Форма підсумкового контролю: комп'ютерне тестування	Самостійна робота:
	53

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни **«Сучасні інформаційні технології в лінгвістиці»** є сформувати знання, вміння і навички, необхідні для раціонального використання засобів сучасних інформаційних технологій при розв'язуванні завдань сучасної лінгвістики, пов'язаних з опрацюванням інформації, її пошуком, систематизацією, зберіганням тощо. Здобуті під час навчання знання та навички мають розкрити можливості використання комп'ютерів для вивчення мовознавчих дисциплін і дати змогу активно застосовувати комп'ютерні мережі для роботи з масивами текстів, представленими в електронному вигляді (корпусами), виконання і оформлення текстів курсових, дипломних робіт тощо.

Завданням (згідно вимог освітньої програми підготовки здобувачів **першого/бакалаврського рівня вищої освіти**) є сформувати у здобувачів уміння застосовувати набуті знання на практиці.

Відповідно до освітньої програми «Чеська мова та література», вивчення дисципліни **«Сучасні інформаційні технології в лінгвістиці»** сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких загальних (ЗК) компетентностей спеціальності (ЗК 05, ЗК 06, ЗК 07, ЗК 08, ЗК 10, ЗК 11, ЗК 12, ЗК 13) та фахових (спеціальних) компетентностей (ФК 07, ФК 08):

ЗК 05. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями в галузі інформаційних технологій.

ЗК 06. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 07. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми

ЗК 08. Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК 10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 12. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 13. Здатність проведення досліджень на належному рівні з використанням сучасних інформаційних технологій

ФК 07. Здатність до збирання, аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту (залежно від обраної спеціалізації), застосовуючи сучасні інформаційні технології.

ФК 08. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

Інтегральна компетентність – Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовою для вивчення дисципліни **«Сучасні інформаційні технології в лінгвістиці»** є опанування таких навчальних дисциплін освітньої програми «Чеська мова та література»:

ОК15. «Сучасна чеська літературна мова»

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми **«Чеська мова та література»**, вивчення навчальної дисципліни **«Сучасні інформаційні технології в лінгвістиці»** повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати в галузі професійної діяльності.	ПРН02
Організовувати процес свого навчання й самоосвіти.	ПРН03
Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності.	ПРН06
Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.	ПРН07

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Сучасні інформаційні технології в лінгвістиці»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Знати принципи функціонування комп'ютера, операційну систему Windows, редактори текстів, засоби комунікацій для застосування при пошуку інформації в мовознавчій літературі та електронних базах даних, її критичного аналізу й інтерпретації, впорядкування, класифікації й систематизування в галузі своєї професійної діяльності.	ПРН02
Уміти розв'язувати за допомогою комп'ютера завдання, пов'язані з організацією процесу свого навчання й самоосвіти.	ПРН 03
Використовувати програмні продукти, необхідні в навчальному процесі та майбутній професійній діяльності, зокрема в роботі з корпусами текстів, перекладом, для контролю знань здобувачів освіти.	ПРН06
Мати навички роботи з новітніми комп'ютерними інструментами й технологіями, зокрема й онлайновими, для розв'язання проблемних питань у галузях словакістики й богемістики	ПРН07

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання результатів навчання з дисципліни є: поточний контроль на практичних заняттях, тематичний контроль за результатами самостійної роботи студентів, модульний контроль у формі тестування, а також підсумковий контроль – залік у формі тестування.

Під час вивчення дисципліни використовуються словесні, візуальні, проблемно-пошукові, індуктивні, дедуктивні методи.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: усна або письмова з такими видами: групове та індивідуальне опитування, контрольна (самостійна) робота, індивідуальна або групова презентація виконаного завдання, аналіз реальних ситуацій із практики – з пропонуванням

варіантів вирішення проблеми, тести, підготовка й демонстрування презентацій із проблем дисципліни, онлайнове та письмове тестування.

Форма модульного контролю: модульна контрольна робота у формі тестування.

Форма підсумкового семестрового контролю: підсумкова залікова оцінка може бути виставлена за поточного оцінювання – за сумою балів, набраних студентом на практичних заняттях й під час модульної контрольної роботи. Сума балів за всі види робіт визначається в межах 100 балів.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота							Самостійна робота	Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	20	45	100
5	5	5	5	5	5	5			

T1, T2, T3, T4, T5, T6, T7 – теми.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота						Самостійна робота	Модульна контрольна робота	Сума
T8	T9	T10	T11	T12	T13	25	45	100
5	5	5	5	5	5			

T8, T9, T10, T11, T12, T13 – теми.

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні заняття	7	35	6	30
Опрацювання матеріалів на сайті dyskurs.info	2	10	3	15
Робота з корпусами текстів	2	10	2	10
Модульна контрольна робота	1	45	1	45
Разом		100		100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Модульна контрольна робота проходить у формі тестування з різнорівневими тестами – 10 тестів – по 3 бали, 5 тестів – по 2 бали, 5 тестів – по 1 балу за кожну правильну відповідь.

Підсумкова оцінка за кожний модуль складається із суми балів за поточне оцінювання (55 б.) і результату модульної контрольної роботи (45 б.) Максимальна оцінка – 100 балів.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

До підсумкового (семестрового) контролю з навчальної дисципліни не допускаються студенти, які не виконали усі види обов'язкових практичних робіт, передбачених робочою програмою, а також підсумкова модульна оцінка яких становить менше 35 балів. Студент, який за результатами модульних контролів отримав оцінку «F» (0-34 бали), повинен до проведення підсумкового (семестрового) контролю покращити цю оцінку принаймні до показника FX (≥ 35 балів) під час чергування викладача на кафедрі. Без такого покращання він до підсумкового (семестрового) контролю не допускається.

Відповідно до «Положення про порядок та методику проведення семестрових (курсівих) екзаменів і заліків в Ужгородському національному університеті» (затверджено Наказом Ректора ДВНЗ «УжНУ» № 698/01-17 від 08.05.2015 р.), знання здобувачів оцінюється як з теоретичної, так і з практичної підготовки за такими критеріями:

оцінку «відмінно» (90-100 балів, А) заслуговує здобувач, який: - всебічно і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом; - вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях; - засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою; - засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для професії, яку він набуває; - вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію; - самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, виявив творчі здібності і використовує їх при вивченні навчально-програмового матеріалу, проявив нахил до наукової роботи.

оцінку «добре» (82-89 балів, В) – заслуговує здобувач, який: - повністю опанував і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим матеріалом, в тому числі застосовує його на практиці, має системні знання в достатньому обсязі відповідно до навчально-програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях; - має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв'язування проблем професійного спрямування; - під час відповіді допустив деякі неточності, які самостійно виправив, добиває переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу;

оцінку «добре» (74-81 бал, С) заслуговує здобувач, який: - в цілому навчальну програму засвоїв, але відповідає на екзамені з певною кількістю помилок; - вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність; - опанував навчально-програмовий матеріал, успішно виконав завдання, передбачені програмою, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою;

оцінку «задовільно» (64-73 бали, D) – заслуговує здобувач, який: - знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії; - виконує завдання непогано, але зі значною кількістю помилок; - ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою; - допускає на заняттях чи екзамені помилки при виконанні завдань, але під керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення.

оцінку «задовільно» (60-63 бали, E) – заслуговує здобувач, який: - володіє основним навчально-програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії. Знання мають репродуктивний характер.

оцінка «незадовільно» (35-59 балів, FX) – виставляється здобувачу, який: виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань.

оцінка «незадовільно» (35 балів, F) – виставляється здобувачу, який: - володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім; - допускає грубі помилки при виконанні завдань, передбачених

програмою; - не може продовжувати навчання і не готовий до професійної діяльності після закінчення університету без повторного вивчення даної дисципліни.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	Для заліку
90-100	A	Відмінно	Зараховано
82-89	B	Добре	
74-81	C		
64-73	D	Задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання	Не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	Не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1

Тема 1. Загальні відомості про обчислювальну систему.

Поняття інформації й інформаційних технологій. Інформатика. Історичні відомості про створення обчислювальних машин, покоління ЕОМ. Сучасні цифрові ЕОМ, їх класифікація, основні характеристики і приклади використання. Комп'ютерні мережі.

Тема 2. Технічні засоби персональних комп'ютерів.

Архітектура персонального комп'ютера. Склад і призначення основних модулів. Зовнішні пристрої персонального комп'ютера.

Тема 3. Операційні системи та їх оболонки.

Загальні положення про операційні системи. Організація файлової системи. Операційні системи Windows 7, Windows 8.1, Windows 10 та вище. Вікна та їх структура в Windows 10. Робота з довідковою системою Windows 10. Робота з декількома програмами. Поняття про комп'ютерні віруси. Антивірусні програми, їх класифікація та принципи роботи. Поняття про архівацію файлів. Програми архіватори.

Тема 4. Інформаційна безпека. Акаунт Google. Dropbox. OneDrive.

Облікові записи Windows. Як працює інтернет. Безпека роботи в браузері. Куки ("тістечка", "реп'яшки") на комп'ютері. Шифроване і нешифроване з'єднання з сайтом. Безпека паролів. Фішинг. Культура зберігання важливої інформації.

Тема 5. Сервіси для тайм-менеджменту.

Календар Google та інші сервіси.

Тема 6. Робота з документами Google.

Google Docs. Таблиці Google. Презентації Google. Форми Google.

Тема 7. Корпуси текстів та робота з ними.

Корпусна лінгвістика та її завдання. Онлайнові ресурси для роботи з корпусами текстів словацької мов.

Модуль 2

Тема 8. Перекладацькі вебсервіси.

Поняття автоматизованого комп'ютерного перекладу. Сервіси безкоштовного перекладу Google Translate, DeepL Translator, Microsoft Translator, MateCat та ін. Сервіси з використанням штучного інтелекту – Bard, ChatGPT, Claude.

Тема 9. Створення публікацій.

Текстовий процесор Microsoft Word. Введення і редагування тексту. Таблиці та діаграми. Робота з графікою. Робота з об'єктами. Використання стилів. Укладання змісту. Перевірка граматичної правильності документа. Виконання обчислень в таблицях. Таблиця як база даних.

Тема 10. Робота з браузерями.

Основи роботи з Web-сторінками. Налаштування початкової сторінки. Основи навігації. Основи пошуку інформації. Використання Word для електронної пошти. Висилання документа як повідомлення. Долучення документа до повідомлення. Створення електронного підпису відправника.

Тема 11. Налаштовування середовища.

Налаштовування піктографічних панелей. Налаштовування можливостей редагування. Режими внесення виправлень. Інформація про користувача. Внесення змін у файл Normal.dot. Конвертування документа.

Тема 12. Microsoft Office PowerPoint.

Засіб для підготовки комп'ютерних презентацій Power Point. Робота з текстом. Створення нового слайду. Створення списків. Додавання колонтитулів. Робота із замітками доповідача. Робота з текстовими рамками та з таблицями. Налаштування фону слайду. Гіперпосилання. Анімація. Показ слайдів.

Тема 13. Робота в Microsoft Excel.

Особливості програми. Основні формули, необхідні в роботі лінгвіста, перекладача, педагога.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: денна					
	усього	у тому числі				
		Лекції	Практичні/ семінарські	Лабораторні	Індивідуальна робота	Самостійна робота
8-й семестр						
Модуль 1						
Тема 1. Загальні відомості про обчислювальну систему.	7	2	2			3
Тема 2. Технічні засоби персональних комп'ютерів.	8	2	2			4
Тема 3. Операційні системи та їх оболонки.	8	2	2			4
Тема 4. Інформаційна безпека. Акаунт Google. Dropbox. OneDrive	8	2	2			4
Тема 5. Сервіси для тайм-менеджменту.	8	2	2			4
Тема 6. Робота з документами Google.	8	2	2			4
Тема 7. Корпуси текстів та робота з ними.	10	2	2			6
Модульна контрольна робота						
Разом за модуль	57	14	14			29
Модуль 2						
Тема 8. Перекладацькі вебсервіси.	8	2	2			4
Тема 9. Створення публікацій.	8	2	2			4
Тема 10. Робота з браузерами.	8	2	2			4
Тема 11. Налаштовування середовища.	8	2	2			4
Тема 12. Microsoft Office PowerPoint.	8	2	2			4
Тема 13. Робота в Microsoft Excel.	8	2	2			4
Модульна контрольна робота						
Разом за модуль	48	12	12			24
Разом	105	26	26			53

6.3. Теми практичних (семінарських, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна
1.	Загальні відомості про обчислювальну систему.	2
2.	Технічні засоби персональних комп'ютерів.	2
3.	Операційні системи та їх оболонки.	2
4.	Інформаційна безпека. Акаунт Google. Dropbox. OneDrive	2
5.	Сервіси для тайм-менеджменту.	2
6.	Робота з документами Google.	2
7.	Корпуси текстів та робота з ними.	2
8.	Перекладацькі вебсервіси.	2
9.	Створення публікацій.	2
10.	Робота з браузером.	2
11.	Налаштовування середовища.	2
12.	Microsoft Office PowerPoint.	2
13.	Робота в Microsoft Excel.	2
Разом		26

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна
1.	Сучасні цифрові ЕОМ, їх класифікація, основні характеристики і приклади використання.	3
2.	Зовнішні пристрої персонального комп'ютера.	4
3.	Антивірусні програми, їх класифікація та принципи роботи.	4
4.	Культура зберігання важливої інформації.	4
5.	Календар Google та інші сервіси.	4
6.	Презентації Google. Форми Google.	4
7.	Проблеми корпусної лінгвістики	6
8.	Сервіси з використанням штучного інтелекту	4
9.	Перевірка граматичної правильності документа.	4
10.	Створення електронного підпису відправника	4
11.	Конвертування документа.	4
12.	Робота з текстовими рамками та з таблицями.	4
13.	Особливості програми Microsoft Excel.	4

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Для успішного опрацювання матеріалів студентіві потрібен персональний комп'ютер / планшет / смартфон (за потреби можуть використовуватися персональні комп'ютери комп'ютерного класу на філологічному факультеті ДВНЗ «Ужгородський національний університет») з доступом до Інтернету.

Доступ до всіх матеріалів надається на платформі «Дискурс» (<https://dyskurs.info/>), розробниками якої є викладачі дисципліни.

1. Для роботи з корпусами текстів використовуються Чеський національний корпус (<https://korpus.cz/> – Český národní korpus).

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Корпуси української мови та слов'янських мов (крім ГРАКу) URL: <http://uacorporus.org/Kyiv/ua/other-ukrainian-corpora>.
2. Лінгвістично-інформаційні студії: праці Українського мовно-інформаційного фонду НАН України: у 5 т. / В.А. Широков та ін. Т. 4: Корпусна та когнітивна лінгвістика. Київ, 2018. 246 с.
3. Нелюбов В.О., Куруца О.С. Основи інформатики. Microsoft PowerPoint 2016: навчальний посібник. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2018. 122 с.
4. Нелюбов В. О., Куруца О. С. Основи інформатики. Microsoft Excel 2016: Навчальний посібник. Ужгород: ДВНЗ УжНУ, 2018. 58 с.
5. Нелюбов В. О., Куруца О. С. Основи інформатики. Microsoft Word 2016: Навчальний посібник. Ужгород: ДВНЗ УжНУ, 2018. 96 с.
6. Петрасова С.В. Сучасні інформаційні технології в лінгвістиці: навч. посібник. Харків: Панов А.М., 2020. 124 с.

Допоміжна література

1. Волосова Н.М. Конспект лекцій з дисципліни «Основи інформатики та прикладної лінгвістики» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня зі спеціальності 035 «Філологія». Кам'янське, ДДТУ, 2018. 84 с.
2. Долинський Є.В., Скиба К.М. Інформаційні технології у професійній діяльності перекладача : навчальний посібник з інформаційних технологій для студентів першого (бакалаврського) рівня, а також другого (магістерського) рівня вищої освіти, галузі знань «Гуманітарні науки», спеціальності «Філологія», «Переклад». Хмельницький: ХНУ, 2016. 75 с.
3. Жуковська В. В. Лінгвістичний корпус як новітній інформаційно-дослідницький інструментарій сучасного мовознавства. Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації. 2020. Т. 31(70). №3 Ч.1. DOI: <https://doi.org/10.32838/2663-6069/2020.3-1/20>
4. Тарануха В.Ю. Інтелектуальна обробка текстів: навч. посіб. Київ, 2014. 80 с.

5. Тверезовська Н.Т. Інформаційні технології в освіті: навч. посіб. Київ: ЦП КОМПРИНТ, 2012. 318 с.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

2. <http://www.informatuka.info> – Курс лекцій з дисципліни «Основи інформаційних технологій»
3. <http://www.twirpx.com> – електронна бібліотека
4. <http://www.nbuv.gov.ua/> – Національна бібліотека України ім. В.І.Вернадського.
5. <https://korpus.cz/> – Český národní korpus.
6. <https://www.deepl.com/uk/translator> – безкоштовний онлайн-перекладач DeepL
7. <https://www.matecat.com/> – безкоштовний онлайн-сервіс для перекладу MateCat